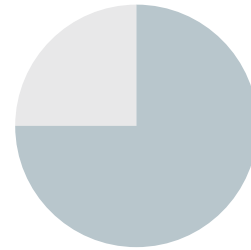

De palliatieve fase?

Altijd oog voor naasten en nabestaanden.

Jaarlijks overlijden
170.000 mensen
in Nederland

Driekwart daarvan is een
'verwacht' overlijden
(aan bijvoorbeeld kanker, orgaanfalen, dementie)

Ieder overlijden raakt
vier à vijf directe naasten: 600.000 mensen

Al tijdens de ziekteperiode moeten zorg- en hulpverleners
ook aandacht voor hen hebben

Aanbevelingen voor beleidsmakers en managers:

- **Neem aandacht en ondersteuning voor naasten en nabestaanden structureel op in beleid:**
 - Stel een visie op over de samenwerking met en ondersteuning van de mantelzorgers.
 - Veranker zorg, samenwerking en ondersteuning voor naasten en nabestaanden in de werkprocessen (rondom het intakegesprek en het zorgplan bijvoorbeeld).
 - Neem naasten en nabestaanden vanzelfsprekend mee in communicatiematerialen
 - Rust professionals toe om ondersteuningsbehoeften van mantelzorgers/naasten te kunnen identificeren en met hen samen te werken.
 - Vergroot de bekendheid van lokale en landelijke mantelzorgondersteuning en vereenvoudig de toegang tot deze ondersteuning.
 - Stel beleid op binnen de zorgorganisatie voor nazorg en rouwondersteuning voor naasten/nabestaanden.
 - In jouw rol als werkgever: Vervul een voorbeeldfunctie als werkgever van werkende mantelzorgers en nabestaanden door hen ruimte voor mantelzorg en rouw te geven.

Aanbevelingen voor zorg- en hulpverleners:

- Integreer de aandacht voor naasten en nabestaanden in je dagelijkse werk:

- Erken en waardeer de rol van naasten: zij kennen de patiënt/cliënt en hebben vaak al lang voor hun naaste gezorgd. Jouw zorg of hulp is hierop een aanvulling.
- Heb specifiek aandacht voor jonge en adolescente kinderen die opgroeien in een gezin met een ernstig zieke.
- Wijs één persoon aan als aanspreekpunt voor de mantelzorg/naasten binnen een team van zorgprofessionals die voor een bepaalde patiënt of cliënt zorgen.
- Verdiep je in de mogelijkheden die er (lokaal en landelijk) zijn voor mantelzorgondersteuning (financieel, emotioneel, praktisch) en breng deze ook onder de aandacht bij de naasten.

Zoals: **MantelzorgNL**, **mantelzorgmakelaars**, **gemeente** of **welzijnsorganisaties**

- Bied nazorggesprekken aan en verwijst naasten/nabestaanden naar de mogelijkheden van verlies- en rouwondersteuning.
- Volg scholingen over het identificeren van ondersteuningsbehoeften van mantelzorgers, over het samenwerken met naasten en over verlies- en rouwondersteuning.

Stel de patiënt of cliënt indien mogelijk een vraag als →

'Hoe ziet uw omgeving eruit?'

'Wie zijn uw naasten?'

'Heeft u kinderen?'

Stel eenvoudige vragen aan de naasten in het alledaagse contact, zoals →

'Wat betekent het voor u dat uw partner/kind ziek is?'

'Hoe is het vandaag met u?'

'Wat heeft u nodig, wat kan ik voor u doen?'

Meer informatie vind je o.a. hier:

- https://www.mantelzorg.nl/pro/onderwerpen/palliatieve-mantelzorg/toolkit_palliatieve_mantelzorg/
- <https://palliaweb.nl/oog-voor-naasten>
- <https://overpalliatievezorg.nl/>
- <https://palliaweb.nl/zorgpraktijk/mantelzorgondersteuning-in-de-palliatieve-fase>
- <https://kennisplatform.venvn.nl/onderwerp/mantelzorg/>